

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE
	Sivu 1(3)
	Versio: 25.1.2012
PREANALYTIikka	Laatija(t): Marja Nikiforow 25.1.2012
Virtsanäytteenotto	Tarkastaja(t): Paula Pohja-Nylander 25.1.2012
Pussivirtsanäytteen ottaminen	Hyväksyjä: Tiina Mäki 9.2.2012
	Katselmoitu: -

Pussivirtsanäytteen ottaminen

Viittaukset	
HUSLAB	Näyteputket virtsatutkimuksiin http://huslab.fi/intra/preanalytiikan_kasikirja/naytteiden_vastaanottaminen_ ja_kasittely/virtsaputkikartta_huslab.pdf

Pussivirtsanäyte otetaan pieniltä lapsilta, joilta ei saada keskisuihkuvirtsanäytettä. Näyte otetaan yleensä aamulla, mutta akuuteissa tilanteissa mihin vuorokauden aikaan hyvänsä.

Tutkimuspyyntö

1881 U –KemSeul U –Kemiallinen seulonta
20033 U –Solut U –Partikkelien peruslaskenta, koneellinen
1155 U –BaktVi U –Bakteeri, viljely

Tutkimuspyynnön esitiedot

Tutkimuspyynnön esitiedot (näytteenottotapa, todellinen näytteenottoaika, näytteen rakossa oloaika sekä U –BaktVi tutkimuksen yhteydessä mikrobilääkitys ja suunniteltu mikrobilääkitys) tallennetaan atk-järjestelmään joko osastolla tai laboratoriossa näytteitä vastaanotettaessa. Jos rakossa oloaika ei ole tiedossa, valitaan lisätiedon vaihtoehdoista ? (=ei tiedossa). Jos lisätietoja ei tallenneta osastolla järjestelmään, osaston näytteenottaja merkitsee tiedot tarrakorteille ja laboratorion näytteen vastaanottaja lisää/muuttaa näytteen tiedot atk:lle.

Välineet

Virtsapussi, vastasyntyneet (Hollister, tuotenro HOL7515)
Virtsapussi, tytöt/pojat (Hollister, tuotenro HOL7511)

BD Vacutainer™-siirtoadapteri (tuotenro 364940)
Virtsaputki BD lisäaineeton, 11 ml, pyöreäpohjainen, Hemogard™ -korkki (tuotenro 364915)
Virtsaputki BD säilöntäaineellinen, 10 ml (tuotenro 364955) tai 4 ml (tuotenro 364958)

Näytteenotto

- Näytteenottaja pesee ja desinfioi kätensä ja pukee käsineet.
Lapsen virtsa-aukon suu ja virtsapussin sisään jäävä ihoalue pestään huolellisesti lämpimällä vedellä tai lämpimään veteen kastetuilla taitoksilla. Saippuaa ja desinfioivia aineita ei käytetä. Iho kuivataan huolellisesti.
- Poistetaan virtsapussin liimaosan päällä oleva suojapaperi ensin keräyspussin suuaukon toiselta puolelta. Pussin aukko laitetaan tytön virtsa-aukon kohdalle ja pojan penis pussin sisälle. Aloitetaan liimaosan kiinnitys alkaen alhaalta (välilihasta) ylöspäin. Poistetaan suojapaperi myös toiselta puolelta ja kiinnitetään toinen puoli samoin. Varmistetaan, että pussin liimaosa on kiinnittynyt aukon joka puolelta ihoon eikä nipistä ihoa. Taivutetaan virtsapussin alaosa taaksepäin lapsen pepun alle ja puetaan lapselle vaippa.
- Tarrakorttiin merkitään kellonaika, jolloin pussi on kiinnitetty paikoilleen. Näytteen tuloa pus-

siin tarkkaillaan 15 minuutin välein. Jos näytettä ei ole saatu yhden tunnin kuluessa pussin laitosta, pesu toistetaan ja asetetaan uusi pussi.

- Näyte olisi saatava viivytyksettä ja pussi on poistettava iholta heti, kun virtsa on tullut pussiin, koska bakteeriviljelytulos huononee ihokontaminaation vuoksi. Jos näytteeseen joutuu vähänkin ulostetta, näyte pusseineen heitetään pois ja aloitetaan näytteenotto jonkin ajan kuluttua uudelleen alusta.
- Kun virtsa on tullut pussiin, pussi irrotetaan varovasti alkaen ylhäältä alaspäin. Irrotettu pussi laitetaan pystyasentoon esim. muovipikariin odottamaan siirtoa putkiin.

Näytteen siirto näyteputkiin

Näyteputki ja näytemäärä (ks. erillinen ohjetaulu)

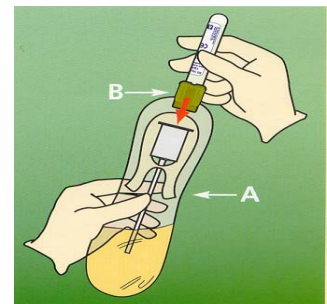
	<u>Näyteputki</u>	<u>Putkeen otettava virtsamäärä</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	10 – 11 ml (vähintään 2,5 ml)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	10 ml (vähintään 6 ml)
1155 U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	4 ml (vähintään 2,5 ml) tai 10 ml (vähintään 6 ml)

Virtsanäyte siirretään vakuumitekniikalla virtsanäyteputkiin. Vakuuminäyteputkien korkkeja ei saa avata, koska näyteputket ovat alipaineistettuja. Jokaiselle pyydetylle tutkimukselle täytetään oma putki, jos näytettä on riittävästi. Jos näytettä riittää vain yhteen putkeen (2 tai 3 putken sijasta), täytetään yleensä säilöntäaineellinen putki 10 ml (väh. 6 ml) tai 4 ml (väh. 2,5 ml). Vaihtoehtoisesti pieni näytemäärä voidaan siirtää lisäaineettomaan putkeen, jos näyte voidaan toimittaa puolen tunnin kuluessa analysoitavaksi.

Näytteen siirto adapterin avulla

Virtsapussin yläosa leikataan avoimeksi puhtailla saksilla. Näyte siirretään näyteputkiin adapterin avulla. Adapteria käsitellään varoen kontaminoimasta sitä pussin suuaukosta tai ympäristöstä.

Pitäen adapterin alapäätä koko ajan näytteessä, näyteputken korkki painetaan adapterin yläosaan. Putken annetaan täyttyä ja tilalle vaihdetaan toinen putki. Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä 8- 10 kertaa ylösalaisin.

Näyteputkien merkitseminen

Putkiin kiinnitetään pystysuunnassa henkilötietotarrat, etiketin yläreunasta alaspäin, viivakoodin lukusuunta ylhäältä alas. Jos on pyydetty useita tutkimuksia, ja näytettä saadaan vain yhteen putkeen, putkeen liimataan kaikkien tutkimusten tarrat poikittain.

Näytteen säilyvyys

	<u>Näyteputki</u>	<u>Näytteen säilyvyys</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	8 tuntia huoneenlämmössä (1 vrk jääkaapissa)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä
1155 U -BaktVi		(3 vrk jääkaapissa)

Jos U -Solut ja U -BaktVi -tutkimukset otetaan säilöntäaineettomaan putkeen, näytteet on jäähdytettävä heti jääkaappilämpötilaan ja toimitettava mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Näytteessä olevat solut hajoavat huoneenlämmössä merkittävästi jo 1 – 2 tunnin kuluessa. U -Solut on tutkittava kylmässä säilytetystä, säilöntäaineettomasta putkesta 4 tunnin kuluessa, ja U-BaktVi 24 tunnin kuluessa.